

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 4, 2013

[Назад](#)

[Головна](#)

УДК 658.332.02:627.532.2

Л. В. Сахневич,

к. е. н., доцент Чернігівського державного технологічного університету МОН України

РОЗБУДОВА ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОГО АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА НА ЗАСАДАХ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ АЛОКАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ

L. Sakhnevych,

Ph. D., Associate Professor of Chernihiv State Technological University Ministry of Education of Ukraine

BUILDING ENERGY EFFICIENT AGRO-INDUSTRIAL PRODUCTION ON THE PRINCIPLES OF STRATEGIC ALOKATION MANAGEMENT TOOLS

Запропоновано механізм реалізації стратегії забезпечення енергоефективності на підприємствах агропромислового комплексу алокаційної природи, яка здійснюватиметься синхронно з розробкою і удосконаленням фінансово-економічних механізмів, стимулюючих енергозбереження, вдосконалення системи організаційного управління енергоспоживанням і підвищення ефективності її функціонування. Дістали подальший розвиток економіко-математичний вимір формалізації паливно-енергетичного балансу на підприємствах агропромислового комплексу, що спирається на пріоритети розвитку виробничо-економічних систем та принципи групування учасників за ознаками імовірності досягнення цілей стійкого розвитку.

A mechanism is a strategy for energy efficiency in the enterprises of agro-industrial complex, which will be carried out simultaneously with the development and improvement of the financial and economic mechanisms to encourage energy conservation, improving the system of organizational energy management and increase its efficiency. Have been further developed for Economics and Mathematics measurement formalization of fuel and energy balance for the agro complex, based on the priorities of industrial and economic systems and the principles of group members on grounds of likelihood of achieving the goals of sustainable development.

Ключові слова: стратегія, забезпечення енергоефективності, алокаційний тип, сталий розвиток, агропромисловий комплекс.

Keywords: strategy, energy efficiency, alokation type, sustainability, agriculture.

Актуальність. На даний час результати досліджень, які здійснюються з метою забезпечення продовольчої безпеки держави та її регіонів, а також ефективного використання потенціалу агропромислового комплексу (АПК) для задоволення потреб внутрішнього ринку і нарощування експортних ресурсів дозволяють стверджувати, що існують необхідність у формуванні та реалізації стратегії ефективності функціонування підприємств АПК та галузі в цілому. Поряд із цим, слід відмітити, що не кожне дослідження в повній мірі відповідає поставленим завданням. Нерідко, економічні дослідження проводяться односторонньо, і не в змозі надати повну картину, необхідну для подальшого вироблення стратегії (концепції) як розвитку енергетичних комплексів для потреб підприємств АПК, так і цільової стратегії забезпечення енергоефективності самих агропромислових підприємств. Визнаємо, що результати аналітичного дослідження процесів забезпечення енергоефективності в АПК та наслідків реалізації енергоефективних програм на окремих підприємствах АПК в контексті інтенсифікації процесів сталого розвитку дозволяють визнати: на національному рівні система державного управління енергоефективністю до теперішнього часу фактично сформована, хоча увага цих структур в основному зосереджена на енергозбереженні. У відповідності з вище наведеним, виникла нагальна потреба у розробленні дієвого механізму підвищення енергоефективності (ЕЕ). Зазначене передбачає: а) формалізацію його структури з оптимальним комплексом важелів і регуляторів впливу на виробничо-господарські та організаційно-економічні процеси; б) вдосконалення системи організаційного управління споживанням енергоресурсів і підвищення ефективності їхнього використання

Метою статті є – розробка та обґрунтування теоретико-методичних основ і практичних рекомендацій щодо формування дієвої стратегії забезпечення енергоефективності (СЗЕЕ) функціонування агропідприємств України алокаційного типу. Доцільним є визнати, зростання обсягів енергоспоживання не може само по собі зупинитися, а отже і в кількісному нарощуванні кінцевого споживання енергії. А отже, основним, що вимагається від суб'єктів управління – це, з одного боку, раціональність енергоспоживання інших ресурсів, з іншого боку, мінімізація екологічного збитку, а також можливість постачання ресурсів на світові ринки на тривалу перспективу. Зазначимо, що система управління забезпеченням ЕЕ на підприємствах АПК була формалізована автором, виходячи з принципів, які використовуються на даний час в усталеній енергозберігаючій регіональній політиці. При цьому, реалізація закладених в ній положень, формалізована за умов ймовірності чіткого розмежування повноважень між суб'єктами управління різних рівнів у зазначеній сфері з урахуванням специфічності реалізації енергоекономічних процесів у галузі АПК.

Вклад основного матеріалу дослідження. Слід відмітити, що звичайний академічний набір заходів із підвищення рівня енергоефективності функціонування української промисловості приведено у ряді джерел [1-3], який включає наступні важелі та процедури інтенсифікації енергоекономічних процесів, а саме: 1) нормативи; 2) інформацію; 3) регулятори і стандарти; 4) об'єктивні ціни; 5) фіскальну політику; 6) інші економічні стимули; 7) управління з боку споживачів; 8) добровільні угоди; 9) дослідження, розробки і демонстрації. Як автором статті обґрунтовано та деталізовано у попередніх працях [4, 5] щодо засобів дієвого регулювання суспільно-господарських відносин між виробничими ланками та структурою управління на підприємствах АПК Чернігівської області, в контексті інтенсифікації процесів ЕЕ, віднесено наступне: 1) розробка і реалізація програм енергозбереження, що передбачають організацію виконання інвестиційних ЕЕ проектів; 2) залучення до паливно-енергетичного балансу (ПЕБ) місцевих видів палива, вторинних, поновлюваних і нетрадиційних джерел енергії, освоєння родовищ палива, в цілях економії дорогих імпортованих енергоресурсів; 3) введення лімітування і нормування витрат енергоресурсів на об'єктах; 4) встановлення спільно з органами місцевого самоврядування стимулюючого енергозбереження, тарифів на електро- і теплоенергію, гарячу і холодну воду, водовідведення, цін на природний газ, аудит цих цін і тарифів; 5) формування фонду енергозбереження за рахунок бюджетних і позабюджетних коштів для здійснення програм енергоефективності; 6) оснащення приладами і системами обліку і регулювання витрат ПЕР, проведення енергетичних обстежень; 7) розробка генеральних схем енергозабезпечення

виробничих об'єктів із наданням пріоритету заходам, що визначаються високою енергоефективністю; 8) пропаганда передового досвіду у сфері економного і раціонального споживання паливно-енергетичних ресурсів, проведення виховної та просвітницької роботи серед робітників служб із енергоефективності. У цій відповідності необхідним є подальше провадження реформування економіки підприємств АПК в наступних напрямках: 1) заходи по захисту прав власності і підтримці виконання контрактів; 2) поліпшення якості економічної політики і репутації підприємств АПК; 3) вдосконалення корпоративного управління на підприємствах АПК, посилення внутрішнього контролю, встановлення адекватних систем стимулювання економії виробничих ресурсів. Тому, стверджуємо що: формування оптимальної СЗЕЕ на підприємствах АПК має бути невід'ємною частиною політики. З іншого боку, існуючі програми з ЕЕ мають ряд слабких сторін, які необхідно врахувати при розробці СЗЕЕ алокаційного типу на підприємствах агропромислового комплексу. Автором статті у працях [6], [7] деталізовано формалізацію структури СЗЕЕ на підприємствах АПК:

1. *Метою стратегії управління процесами забезпечення енергоефективності на підприємствах АПК (СЗЕЕ) алокаційного типу є реалізація організаційних, правових, економічних науково-технічних і технологічних умов, що забезпечують зростання енергоефективності операційної підсистеми та економічної підсистеми підприємства АПК за рахунок реалізації потенціалу ЕЕ.*

2. *Завдання стратегії забезпечення енергоефективності алокаційного типу на підприємствах агропромислового комплексу наступні: а) створення економічних механізмів, стимулюючих ЕЕ; б) підготовка пропозицій щодо підтримки підприємств АПК в галузі ЕЕ: нормативно-правове забезпечення закладених в СЗЕЕ заходів, стандартизація енерговитрат споживачів і сертифікація ПЕР, використовуваної енергозберігаючої і енергоспоживаючої техніки; в) популяризація політики ЕЕ на підприємствах АПК. При цьому, вказані пріоритети і завдання визначають перелік наступних заходів, які необхідно здійснити у рамках цільових програм забезпечення ЕЕ певного переліку агропідприємств.*

3. *Участь суб'єктів управління, визначених в межах стратегії забезпечення енергоефективності підприємств АПК на етапах формування джерела і обсягів фінансування. У цій відповідності, враховуючи вище приведені пріоритети, автором дослідження у табл. 1 представлено SWOT-аналіз імовірних джерел фінансування ЕЕ розробок і прискореної реалізації ЕЕ проектів в АПК.*

4. *Результати реалізації стратегії забезпечення енергоефективності підприємств АПК. Зауважимо, що слід передбачати і вказувати: поліпшення соціально-побутових умов; зменшення витрат бюджетних коштів на обсяги енергозабезпечення; скорочення / усунення витрат бюджетних дотацій на оплату використаних енергоресурсів за рахунок оснащення споживачів приладами і системами обліку і регулювання витрати енергоресурсів і інших заходів із ЕЕ; досягнення в період реалізації стратегії сумарної економії у. п.; зниження на цій основі національної енергоємності.*

Таблиця 1.
Основні переваги і недоліки джерел фінансування для підприємств АПК, що реалізують енергоефективні проекти

Інструмент фінансування	Основні переваги	Основні недоліки запроваджуваних заходів і процедур
Власні кошти підприємств АПК		
<i>Дольове фінансування</i>		
Додаткова емісія акцій та залучення стратегічного інвестора	- можливість вигідного продажу акцій стратегічному інвесторові; - можливість передачі інвестором своєї торгової марки, управлінських технологій, технології у сфері енергоефективності і енергозбереження, «know-how» і інші.	- можливість розбіжності цілей інвестора з цілями компанії; - складність і надмірна витратність процедур пошуку і залучення до програм із енергоефективності стратегічного інвестора; - можливість «розмивання» долі основних акціонерів компанії.
<i>Боргове фінансування</i>		
Залучення банківського кредиту	- збереження акціонерами повного контролю, зокрема, контролю за розподілом прибутку; - віднесення процентних платежів по кредиту на собівартість послуг підприємств АПК.	- складність і тривалість процедури отримання кредиту, в першу чергу довгострокового; - висока вартість позикових коштів в Україні; - обов'язкова наявність забезпечення по кредиту.
Емісія корпоративних облігацій	- можливість залучення великого обсягу коштів на тривалий термін; - спрощені процедури оформлення та надання кредитів.	- організаційні складнощі і висока вартість розміщення облігацій; - можливість розміщення облігацій лише найбільшими компаніями, що мають системні ознаки до генерування процесів сталого розвитку і загальноекономічного прискорення.

Зрештою, зазначимо, що доцільним є кількісно визначити плановані результати від реалізації регіональної стратегії забезпечення високої енергоефективності, наприклад зниження витрат бюджетних коштів в певному розмірі, скорочення витрат бюджетних організацій в певному обсязі. Тим самим, результати конкретизуються і легше здійснюється контроль. Крім того, в стратегії забезпечення енергоефективності підприємств АПК доцільно прописувати і конститутивно-ключові критерії досягнення поставлених цілей. Основними критеріями досягнення поставленої мети є такі:

а) питома енергоємність валового продукту підприємств агропромислового комплексу, тобто частка спожитих енергоресурсів. Як відомо, енергетична стратегія України передбачає зниження енергоємності валового внутрішнього продукту на 20,0-30,0% до 2020 р. і від 25,0 до 45,0% до кінця 2030 р. Такі ж стратегічні орієнтири відносно валового внутрішнього продукту повинна ставити у цільові показники будь-яке підприємство АПК;

б) структура енергоспоживання на підприємствах агропромислового комплексу, а також ПЕБ та щільність взаємозв'язків між виробничо-економічними системами даного виду економічної діяльності та підприємствами інших галузей. Оскільки, як видно, сформована в межах дослідження оптимізаційні СЗЕЕ алокаційного типу — це багатокомпонентна і багатогранна та, як вважає автор статті, ефективна для збалансованого функціонування агропідприємства програма дій. Проте, зазначимо, що СЗЕЕ не є панацеєю від вирішення усіх економічних, організаційних чи енергетичних і екологічних проблем, які виникають на шляху реалізації політики забезпечення високої енергоефективності агропромислового підприємства (АПП). Тому, автор вважає, що слід чітко об'єктивно встановити перелік параметрів і вимог, який є імовірним для досягнення. Відтак, за наслідками теоретичної реалізації етапів запропонованої до використання СЗЕЕ агропромислового виробництва та моделювання оптимізаційних параметрів імовірних до запровадження ЕЕ проектів, здійснено групування фундаментальних атрибутів сформованої СЗЕЕ підприємства АПК — тобто, домінант її побудови, у відповідності з якими імовірнісною є її розробка, а також обґрунтування заходів і процедур із нарощення їхніх сукупних можливостей щодо ЕЕ — зазначений перелік приведено автором і згруповано у відповідності до пріоритетності визначених завдань, що обґрунтовано місією кожного підприємства агропромислового комплексу — у табл. 2.

Таблиця 2.
Домінанти стратегії забезпечення енергоефективності агропідприємства та засобів їхнього використання при реалізації цільових функцій управління*

Зміст і визначення місії певної стратегії забезпечення ЕЕ за базовими компонентами	Розроблені автором засоби і механізми реалізації завдань розробленої стратегії забезпечення енергоефективності, що опрацьовано за використання оригінальної концепції
	1
дає визначення основних напрямків і шляхів досягнення цілей забезпечення енергоефективності, зростання та забезпечення виживання АПК в довгостроковій перспективі; способом встановлення взаємодії певного агропідприємства зовнішнім середовищем функціонування;	за наслідками докладання зусиль за визначеними пріоритетами: повного освоєння наявних потужностей, модернізації виробництва, мінімізація обсягів енергоспоживання, використання альтернативних технологій генерування енергії та її трансформації; - імовірнісним є обґрунтування цільових орієнтирів та їхнє досягнення у разі реалізації стратегії забезпечення високої ЕЕ; за рахунок оптимізації складу та активній участі суб'єктів управління агропідприємства, визначених в межах сформованої СЗЕЕ підприємств АПК забезпечується щільний взаємозв'язок на етапах формування й добору джерел і обсягів фінансування;
формується на основі узгодженої, неповної та недостатньо точної інформації;	об'єктивність визначених цілей досягається за рахунок залучення до усталеного комплексу стратегічного інструментарію наступних методів: а) прогнозування ресурсів і безвідмовності при неповних / неточних даних; б) резервування наявних ресурсів для відновлення діяльності цільової функціоналу; в) обчислення оптимальної вірогідності досягнення високої ЕЕ та оптимальних допусків; г) аналізу функціонування агропідприємства у

Зміст і визначення місії певної стратегії забезпечення ЕЕ за базовими компонентами	Розроблені автором засоби і механізми реалізації завдань розробленої стратегії забезпечення енергоефективності, що опрацьовано за використання оригінальної концепції
1	2
зміст СЗЕЕ уточнюється в процесі реалізації цільових завдань, сприяє налагодженню зв'язок і постійний моніторинг;	нестійкому економічному середовищі; д) оцінки вагомості впливу на вихідний інформаційний потік ТЕО технологічних процесів, локалізованих у ключових сферах діяльності агропромислового виробництва;
у зв'язку з багатогалузевим характером діяльності агропідприємства, СЗЕЕ має складну і багаторівневу внутрішню структуру;	побудову системи моніторингу запропоновано здійснювати за результатами розробки й обґрунтування аналітичних форм реалізації дієвої функції економічного регулювання енергоекономічних процесів на підприємстві, об'єктивізація кількісних параметрів розвитку виробничо-економічної системи дозволяє здійснити аналіз його якісної поведінки задля формування умов керування певними програмами з енергоефективності з урахуванням вагомості впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища різної природи,
є основою для оптимальних підприємства АПК планів, проєктів і програм,	автором визнано потребу у формуванні системи стратегій забезпечення енергоефективності у вигляді «стратегічного набору» забезпечення ЕЕ функціонування агропідприємства. До складу останнього включено наступні механізми розроблення і реалізації: енергетичної, екологічної, технологічної, виробничої, соціально-економічної, інвестиційно-інноваційної, наукової та кадрової стратегії, а також стратегії управління інтелектуальним капіталом виробничо-економічної системи. Таким чином, встановлено дев'ятикомпонентну ієрархію (ninecomponent strategy) СЗЕЕ підприємства АПК;
є інструментом функціональної інтеграції агропідприємства до зовнішнього середовища функціонування сировинної функції підприємства; є основою для здійснення змін в організації структури агропідприємства (ОСУ) з узагальненим стрижнем всіх рівнів і ланок його ОСУ; є фактором виробничо-господарських операційних відносин певного агропідприємства;	способом досягнення синергії функціонування агропідприємства як межох в регіональній економічній системі, так і в агропромисловій галузі є: а) цілеспрямованого управління діяльністю із забезпечення взаємозв'язків між суб'єктом і об'єктом управління реалізацією процесів із енергоефективності; б) удосконалення організаційних і структур управління елементів, які відповідальні за енергоаудит та перманентне оновлення агропідприємством, енергоекономічних процесів; в) забезпечення екологічної та соціальної справедливості за рахунок впровадження екологічних схем і засобів зниження навантаження на навколишнє природне середовище; г) проектування такої архітектури ОСУ агропідприємства, яка б при її перевірці дозволяла отримати проєктну ефективність при зменшенні логістичних та технологічних зв'язків в її межах.
визначення функцій та обов'язків персоналу; дозволяє мотивацію, аналіз, котрий підприємства й визначені його енергоефективності.	У відповідності до сформованої форми ОСУ певного (одно з суми) агропідприємства та побудованої комунікаційної структури обґрунтовується певний перелік функцій суб'єктів управління в контексті забезпечення високої ЕЕ функціонування на засадах реалізації базових положень оригінальної стратегії забезпечення ЕЕ. При цьому, за результатами реалізації першого етапу сформованої СЗЕЕ уточнюється зміст заходів задля удосконалення системи мотивації, зокрема: а) поліпшення соціально-побутових умов; б) зниження витрат бюджетних коштів на процеси забезпечення високої ЕЕ; в) скорочення витрат за рахунок оснащення прогресивними приладами і системами обліку; г) досягнення визначених на першому етапі формування реалізації СЗЕЕ обсягів економії енергоресурсів при збільшенні обсягів випуску агропромислової продукції певним АПП.

*Примітка * Сформовано та обґрунтовано автором дослідження, що було деталізовано у попередніх наукових працях [7; 8].*

Як можна засвідчитись із приведених дослідником міркувань та переліку пріоритетних заходів із енергоефективності, необхідно, у першу чергу: перманентно коригувати зміст програм із ЕЕ певного агропромислового підприємства та усунути перекіс, який ймовірно є при впровадженні зазначених процесів, у бік нагромадження витрат, які допускатиме транспортний комплекс і генерувальні компанії (а це не менше, ніж 15,0-20,0%). При цьому, слід врахувати у змісті стратегії забезпечення ЕЕ і можливе зростання витрат на паливо - і енергозабезпечення. Оскільки, зазначені виміри на даний час істотно відстають від зростання реальних доходів підприємств АПК. Таким чином, реалізація пропонованих до використання заходів в межах СЗЕЕ, опрацьованих для певної сукупності (досліджуваної) підприємств АПК (семи) матимуть суттєвий позитивний вплив на розвиток усього агропромислового сектору.

Підкреслимо також і наступне: природні ресурси, які, як завжди, вважалися були загальними або «громадським товаром», і без обмеження залучалися до виробничих процесів, на сьогодні починають грати ключову роль, як «економічні товари» - це засвідчено і затверджено за результатами аналітичної оцінки, що здійснено автором у попередніх працях [9-11]. Тому, їхнє врахування в процесі ухвалення рішення про розподіл ресурсів між сегментами економічної діяльності комплексу в контексті виконання програми і місії означеної стратегії дозволяють констатувати наступне (за матеріалами приведеними у [12-14]) за п'ятьма етапами реалізації прогнозно-аналітичних процедур із обчислення параметрів ЕЕ: а) обсяг споживання палива підприємствами агропромислового; б) необхідно врахувати електричну енергію, що вироблена поточними потужностями на гідроелектростанціях та атомних електростанціях; в) визначити обсяги генерування електроенергії; г) оскільки, розраховуються значення енергоємності, то необхідним є забезпечення співставності значень ВРП із параметрами ЕЕ; д) доцільно розрахувати валове споживання палива.

Відтак, можна стверджувати, що підприємства АПК на даний час не можуть досягнути цільових орієнтирів, які визначені основними завданнями державної програми підвищення енергоефективності (нею встановлено ймовірний досягнення досягнення макроекономічного показника валового регіонального продукту на рівні від 42871 млн. грн. до 47355 млн. грн. - тобто, від 5358,88 у. о. до 5919,38 у. о.). Звідси, можна встановити, що лише досягнення підприємствами ознак - їхнього ранжування до енергоефективного типу - забезпечує майже на 63,0 % підвищення рівня енергоефективності. Таким чином, можна стверджувати таке: впровадження «екологічно обумовленого підходу» або «облік цінності природних ресурсів» в системі сталого розвитку АПП пов'язаний із вичерпністю ключових ресурсів держави і безповоротністю деяких негативних антропогенних дій на довкілля. Отже, розвиток різних секторів економіки обумовлено необхідністю вирішення все більш і більш складних проблем задля забезпечення достатнього рівня енергоефективності та соціальної й екологічної безпеки регіональної економічної системи, що стали наслідком нового природного і економічного клімату. А потреба досягати належної рівноваги між економічною оптимізацією реального сектору, соціальною прийнятністю і життєздатністю екосистеми в контексті перспектив сталого розвитку вимагає: 1) застосування спеціальних аналітичних інструментів моделювання; 2) інтенсифікації розвитку АПК в цілому та підприємств агропромислового комплексу; 3) розробки політики ЕЕ, що враховує і вимоги до якості та рівня життя населення, і результативності функціонування АПП, а також забезпечення екологічної рівноваги в навколишньому природному середовищі регіону.

Звідси автором дослідження визначено: 1) у прогнозному періоді темпи приросту енергоспоживання будуть корелюватися з відповідними темпами приросту виробничої діяльності; 2) потреба у зміні структури і функцій організаційно-економічного та комунікаційного управління на агропідприємствах обумовлена сучасним станом основних виробничих засобів і розробленістю прогресивних технологій, які є доцільними для запровадження. Відтак, в межах дослідження запропоновано реалізацію стратегії забезпечення енергоефективності на підприємствах агропромислового комплексу здійснювати синхронно з розробкою і удосконаленням фінансово-економічних механізмів, стимулюючих енергозбереження, вдосконалення системи організаційного управління енергоспоживанням і підвищення ефективності її функціонування, що базується на результатах добору найбільш результативних проєктів із енергоефективності та оптимізації етапів реалізації оптимальної для

агропромислового комплексу стратегії забезпеченням енергоефективності агропідприємств.

Висновки. Зазначимо, що в умовах високої невизначеності необхідно зважити різні альтернативи і рекомендувати певні стратегічні важелі впливу відповідно до місцевих економічних і соціально-політичних домінант. Таким чином, вирішення цих проблем не лише вимагає залучення нових потужностей енергетики, але й за визначенням означає, що для виконання цілей сталого розвитку мають бути об'єднані зусилля різних секторів діяльності: науки, виробництва і агропромислового комплексу. Тому, ніяка одинична дія або програма з вдосконалення енергетичної та виробничо-економічної системи не зможуть вирішити усієї складності проблем – задля захисту соціальних параметрів розвитку і природного простору без оптимізації системи державного управління. Виходом із цього положення, що створилося, може стати лише ряд взаємопов'язаних дій, поетапно здійснюваних впродовж певного періоду, наприклад, до 2020 року. Необхідно зазначити, що кінцева мета стратегії забезпечення енергоефективності алокаційного типу має полягати в тому, щоб ідентифікувати, проектувати і системно просувати наявні місцеві, регіональні та національні технології, повністю освоювати генерувальні потужності задля забезпечення збалансованого функціонування і підтримки сталого розвитку агропідприємств в контексті забезпечення економічної безпеки національної економіки.

Список використаних джерел та бібліографія

1. Формування набору стратегій макросистемної трансформації економічної системи України / Барканов В. І., Кузьменко Р. В. // Соціально-економічний розвиток регіонів в контексті міжнародної інтеграції. Зб. Наук. праць. – Херсон, ХНТУ МОНмолодьспорту України, Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2011. – 276 с. – С. 113 – 119.
2. Моделювання ефективності інноваційних витрат у промисловому виробництві / Микитенко В. В., Барканов В. І. // Національне господарство України: теорія та практика управління. Збірник наукових праць. – К.: РВПС України НАН України, 2008 – 264 с. – С. 62 – 74.
3. Макросистема еволюція української економіки / Данилишин Б. М., Микитенко В. В. – У 2 т. – Т. 2. – К.: РВПС України НАН України, Вид-во ЗАТ «Нічлава», 2008. – 210 с.
4. Сахневич Л. В. Сучасні виміри та резерви забезпечення енергоефективності промислового виробництва. / О. В. Гребенюк, Л. В. Сахневич // Проблеми системного підходу в економіці: Електронне фахове видання НАУ МОНмолодьспорту України, 2011. – Вип. 1. – Режим доступу: – http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_1/Sahnevich_111.htm
5. Сахневич Л. В. Моделювання наслідків впровадження прогресивних технологічних рішень та оптимізація системи управління енергоефективністю / С. М. Шкарлет, Л. В. Сахневич // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. Зб. наук. пр. – Чернігів: ЧДТУ МОНмолодьспорту України, 2011. - №2(50). С. 43 – 45.
6. 45. Сахневич Л. В. Визначення напрямів реагування на загрози економічній безпеці промислового підприємства за показником загальної надійності [текст] / В. Ю. Припотень, Л. В. Сахневич // Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів в контексті сучасних процесів міжнародної інтеграції. Збірник наукових праць./ Херсон, ХНТУ МОН України, Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2009. – 182 с. – С. 106 – 118.
7. Сахневич Л. В. Економічне регулювання процесів забезпечення енергоефективності агропідприємств регіональної економічної системи/ Л. В. Сахневич // Український соціум: наука – освіта – виробництво: Збірник наукових праць. / [О. М. Алімов, В. Ю. Бугай, Л. В. Сахневич та ін.]; за ред. В. В. Микитенко. – Вип. 1. – Київ, МНТУ ім. Ю. Бугая, Асоціація ТЕКУ, 2012. – 344 с. [С. 291 – 301].
8. 121. Сахневич Л. В. Коригування орієнтирів розвитку агропромислових підприємств енергоефективного типу/ Л. В. Сахневич, О. О. Демешок // Український соціум: наука – освіта – виробництво: Збірник наукових праць. / [С. О. Алімов, О. О. Демешок, Л. В. Сахневич, С. М. Шкарлет та ін.]; за ред. В. В. Микитенко. – Вип. 2. – Київ, МНТУ ім. Ю. Бугая, Асоціація ТЕКУ, 2012. – 134 с. [С. 47 – 56].
9. Сахневич Л. В. Моніторинг енергоекономічних процесів як основа для прийняття оптимальних управлінських рішень [текст] / Л. В. Сахневич // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції: «Енергозбереження, екологія, ефективність: шляхи зниження енергетичної залежності України», 14.05.2008 р., м. Київ – К.: Вид-во ПРОЕХРО та Асоціації ТЕК України, 2008. – 69 с. – С. 66.
10. Сахневич Л. В. Розроблення комплексу заходів по реалізації політики сталого розвитку України та високої енергоефективності промислового виробництва [текст] / Г. Г. Кузьменко, Л. В. Сахневич // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції: «Україна – Польща – ЄС: сучасний стан та перспективи»: [зб. матер. міжнар. наук.-практ. конфер. / ред. д.е.н. Г. Г. Савіна] (м. Опольє.) – Опольє, ХНТУ МОН України та Опольський університет, Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2010. – 288 с. – С. 97 – 104.
11. Сахневич Л. В. Засоби та технології макроекономічного регулювання розвитку виробничо-економічних систем у промисловості [текст] / Г. Г. Кузьменко, Л. В. Сахневич // Збірник матеріалів міжнародної наук.-практичної конференції: «Соціальні аспекти розвитку регіонів України»: [зб. матер. міжнар. наук.-практ. конфер./ ред. д.е.н. Г. Г. Савіна], м. Прага. Том III. – Херсон – Прага, ХНТУ МОН України та Університет Градець-Кралове і Європейський інститут міжнародних відносин, Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2010. – 220 с. – С. 87 – 93.
12. Статистична база Державного комітету статистики України. // Режим доступу: <http://www.imf.org/external/country/UKR/index.htm>
13. Методична база Державного комітету статистики та Верховної Ради України. //Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/z7502/a035>.
14. Статистична інформація Національного агентства з питань забезпечення енергоефективності. // Режим доступу: <http://naer.gov.ua/>

Стаття надійшла до редакції 18.04.2013 р.

ТОВ "ДКС Центр"